

DEPARTAMENT DE TERRITORI I SOSTENIBILITAT
Serveis Territorials a Girona
Oficina Territorial d'Acció i Avaluació Ambiental de Girona

Assumpte: Consulta prèvia sobre la viabilitat de l'emplaçament del projecte de parc eòlic El Fonollar (37,2 MW) als termes municipals d'Espolla i Sant Climent Sescebes (Alt Empordà). FUE-2021-02108679 / OTAAGI20210183

En Llorenç Pascua Subiranas amb DNI [REDACTED] actuant en nom i representació de la IAEDEN-Salvem l'Empordà associació amb NIF [REDACTED] i domicili social al C/ Sant Vicenç, 30 1er 17600 Figueres i en representació de la plataforma cívica Salvem l'Empordà compareix i com millor procedeixi en dret,

EXPOSA

Que l'entitat i la plataforma que representa té com a objectius l'estudi, la defensa i la conservació del medi ambient i del territori.

Que com sigui aquests objectius interessin al bé comú i com a tal estan reconeguts a l'article 45 de la Constitució Espanyola.

Que la Sala Segona del Tribunal Suprem, en sentència dictada el 30 de novembre de 1990, en vista el recurs del sumari 12/85 de la Secció Tercera de la Audiència Provincial de Barcelona, reconegué el dret a gaudir del medi ambient com a dret fonamental dels ciutadans espanyols. Aquesta entitat defensa que "la integració de la conservació de la natura en el procés de presa de decisions socioeconòmiques és indispensable, i que hi ha una clara interdependència entre el manteniment de la integritat dels sistemes naturals i culturals i la provisió d'opcions socials i econòmiques atractives i amb futur. No es podrà avançar cap a la sostenibilitat si no s'assoleix una relació equilibrada entre les necessitats socials, l'activitat econòmica i el funcionament dels ecosistemes, que proveeixen els serveis ambientals essencials, dels quals depèn no sols la qualitat de vida, sinó fins i tot la pròpia existència humana"(Josep Mª Mallarach a Revista de Girona).

Que després de consultar el projecte, volem fer les següents al·legacions dins el termini establert,

AL·LEGACIONS

PRIMER: SOSPITA DE FRAU DE LLEI

El projecte de parc eòlic El Fonollar pretén la instal·lació de 6 aerogeneradors de 200m d'alçada que suposarien una potència total de 37,2 MW. A més suposaria la d'una línia subterrània d'interconnexió (LSI) que connectarà amb la SET Galatea (projecte encara per desenvolupar) des d'on es construirà una nova línia d'evacuació (LE) fins a la subestació de distribució de Santa Llogaia d'Àlguema, en total uns 21,6km. Aquesta LSI i LE donarà al mateix temps servei a un altre projecte, el PE La Sureda pertanyent al mateix promotor, WINDIN' SPAIN CAT 1, SLU. En total tots dos projectes sumen en conjunt un macroparc eòlic de 80,6 MW compostat de 13 aerogeneradors de 200 m situats en un mateix eix O-E, separats per 1,3km, resseguint el peudemont de la serra de l'Albera, espai protegit i de gran interès paisatgístic, històric, ambiental i cultural.

El DECRET LLEI 16/2019, de 26 de novembre, de mesures urgents per a l'emergència climàtica i l'impuls a les energies renovables estipula que un parc eòlic és:

Article 6

Àmbit d'aplicació

6.1 Aquest capítol és d'aplicació a les instal·lacions següents, situades sobre el terreny en sòls classificats com a no urbanitzables:

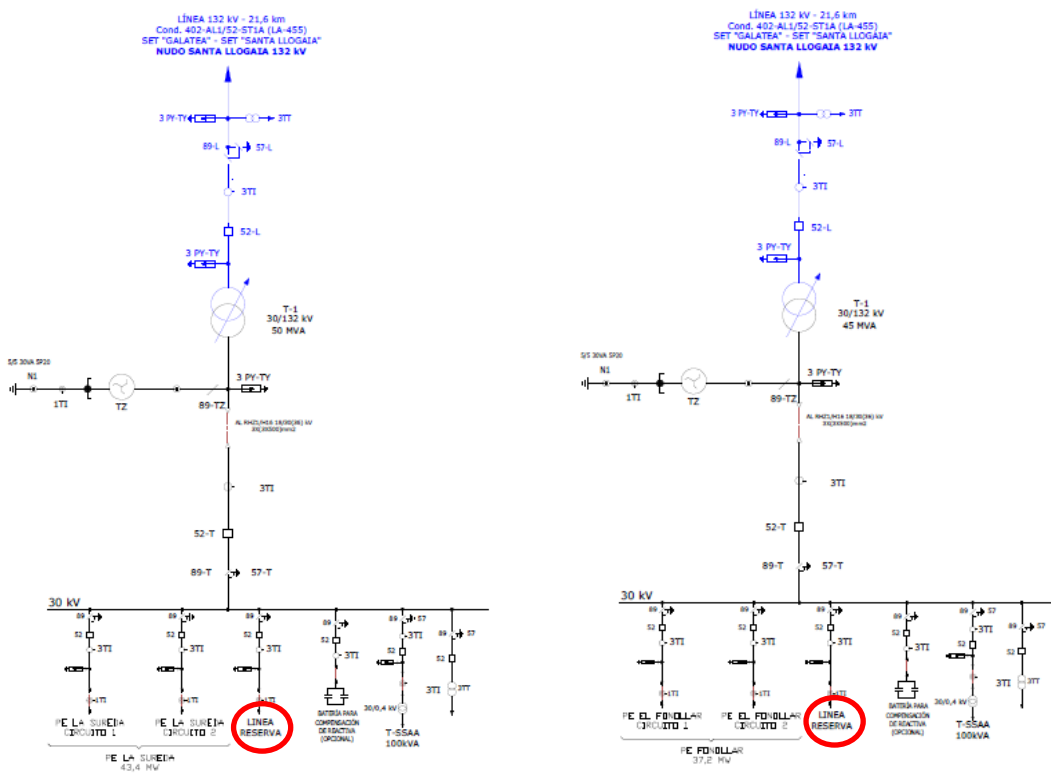
a) Parcs eòlics: instal·lacions de producció d'electricitat a partir de la força del vent, d'una potència superior a 100 kW i inferior o igual a 50 MW, amb autoconsum o sense, constituïdes per un aerogenerador o una agrupació d'aquests interconnectats elèctricament i amb un únic punt de connexió a la xarxa de transport o distribució d'energia elèctrica. Formen també part del parc eòlic les infraestructures d'evacuació elèctrica, la subestació del parc i els accessos de nova construcció o la modificació dels ja existents.

Com bé es diu, el parc eòlic està compostat pels aerogeneradors, **les infraestructures d'evacuació elèctrica**, la subestació i els accessos a aquest. També es considera un parc eòlic aquell **amb un únic punt de connexió a la xarxa de transport o distribució**, és a dir, en aquest cas una única connexió a la SET de Santa Llogaia. És aquest punt el que ens genera més desconfiança. Tots dos parcs utilitzen la mateixa LSI i vessen la seva energia a la mateixa LE que connecta per un únic punt a la SET de Santa Llogaia (Imatge 1). També trobem als diagrames elèctrics la reserva d'una línia per un altre parc, el que confirmaria aquesta compartició que esmentem (Imatge 2)

Si tenim en compte tots aquests factors interrelacionats hem de revisar obligatòriament la definició de l'article 6.1 a) del decret llei 16/2019, on es parla que **el parc eòlic** està compostat pels aerogeneradors, **LES INFRAESTRUCTURES D'EVACUACIÓ ELÈCTRICA**, la subestació i els accessos a aquest. Per tant podríem entendre que al compartir els parcs La Sureda i El Fonollar la mateixa LSI i LE i connectar-se per un únic punt de connexió a la xarxa de transport o distribució d'energia, hauríem de reavaluar aquest clúster, no com a dos projectes independents entre ells, sinó com en realitat un projecte de parc eòlic de **80,6 MW i 13 aerogeneradors** repartits en dos localitzacions diferents però que són interdependents. És a dir, estaríem parlant d'una **FRAGMENTACIÓ** del projecte per evitar així ser tramitat (per la potència total) a través de l'Administració de l'Estat.

La línea de evacuación prevista es de doble circuito para evacuar parques eólicos de la zona hasta las subestaciones de distribución Figueres i Santa Llogaia, ambas a 132 kV,

Imatge 1: Extracte del projecte La Sureda on es parla de la compartició d'infraestructures energètiques entre els dos projectes de la promotora.

Imatge 2: Diagrames elèctrics dels PE La Sureda (esquerre) i el PE El Fonollar (dret). S'observa com es guarda una línia de reserva que és coincident en ambdós projectes.

La pràctica de la FRAGMENTACIÓ de projectes és considerada un frau de llei. D'aquesta manera, el projecte que hauria d'estar avaluat segons l'annex I de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, passa a estar avaluat com a un projecte comprès dins el nou Decret 16/2019, de mesures urgents per a l'emergència climàtica i l'impuls a les energies renovables, el que considerem que és totalment il·lícit en quant a afectacions i avaluació, precisament, de l'IMPACTE AMBIENTAL. En aquest cas, essent un de sol, sumen un total de 13 aerogeneradors, amb una potència total de 80,6 MW.

Considerant que d'acord amb el DL 16/2019, art. 6.1.a. es consideren "Parcs eòlics: instal·lacions de producció d'electricitat a partir de la força del vent, d'una potència superior a 100 kW i inferior o igual a 50 MW", el fet que estigui dividit en dos respon a la voluntat de fragmentar la producció d'energia en frau de llei per evitar la competència estatal (molt més exigent administrativament que no la llei catalana), alhora, de relativitzar l'impacte que tot el conjunt és no només agressiu, sinó contrari a la llei.

Per tot l'exposat, instem al Departament de Territori i Sostenibilitat, en virtut de l'article 57 de la Llei 39/2015, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, a que es tramitin els projectes eòlics La Sureda i El Fonollar com un únic projecte, en base al següent precepte:

"Article 57.

Acumulació.

L'òrgan administratiu que iniciï o tramiti un procediment, independentment de quina hagi estat la forma de la seva iniciació, pot disposar, d'ofici o a instància de part, la seva acumulació a d'altres amb els quals guardi identitat substancial o íntima connexió, sempre que sigui el mateix òrgan qui hagi de tramitar i resoldre el procediment. Contra l'acord d'acumulació no és procedent cap recurs."

La invocació d'aquesta norma queda contemplada a la Disposició Addicional Onzena de la Llei 21/2013, d'avaluació ambiental:

"Disposició addicional onzena.

Acumulació de procediments d'avaluació de l'impacte ambiental.

Amb caràcter general, cada procediment d'avaluació de l'impacte ambiental s'ha de referir a un únic projecte. No obstant això, l'òrgan ambiental, pot acordar l'acumulació de procediments quan es donin les circumstàncies assenyalades a l'article 73 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú. Disposició addicional dotzena. Règim supletori. En tot el que no preveu aquesta llei s'aplica, quan sigui procedent, la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú."

En el benentès que la Llei 30/1992 queda derogada per la Llei 39/2015, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, també com a legislació bàsica d'aplicació general. Tal com estableix el precepte legal relatiu a l'acumulació, en la tramitació d'aquest projecte eòlic és relativament senzill establir la "identitat substancial" i la "íntima connexió" dels projectes tramitats en temps, espai i forma, com s'ha esmentat anteriorment. Concretament:

- a) El promotor dels projectes eòlics La Sureda i El Fonollar és el mateix: WINDIN' CAPITAL el qual crea el 3 de febrer d'aquest any l'empresa WINDIN' SPAIN CAT 1, SLU. Aquesta informació mostra el caràcter especulatiu dels projectes presentats pel promotor.
- b) La redacció tècnica dels dos projectes ha sigut redactada per la consultora EFENER (Avantprojecte) i ECAFIR SL (diagnòstic territorial i medi afectat i anàlisi d'alternatives).
- c) Els documents presentats per l'empresa i emesos a disposició pública amb l'objectiu de ser analitzats per les parts interessades –entre les quals en forma part la nostra entitat- (documents de: Diagnòstic del territori i del medi ambient, document d'avantprojecte, i document d'estudi d'alternatives), comparteixen una gran quantitat de característiques: ja sigui de format, com de numeració i estructura dels documents, etc.
- d) La LSI i LE són compartides pels dos projectes eòlics.
- e) Coincidència en el temps i forma en la seva tramitació, fet que no hauria d'haver passat desapercebut al Departament de Territori. Les afectacions al medi es presenten, com a efecte de l'addició dels projectes fragmentats, inferiors que si realment s'hagués presentat tot el projecte com a un de sol.

Pels motius exposats, l'avaluació ambiental s'ha d'efectuar com a unitat indivisible dels dos parcs eòlics.

De fet, ja hi ha a nivell estatal precedents recents de jurisprudència referents a la fragmentació d'un projecte eòlic en d'altres de més petits, com el promogut per GAMESA a Serradilla del Arroyo (Salamanca). En destaquem el següent anàlisi, extret de:

<http://www.actualidadjuridicaambiental.com/jurisprudencia-al-dia-tribunal-supremo-castilla-y-leon-energia-eolica/>

STS 1390/2017 -ECLI: ES:TS:2017:1390

Id Cendoj: 28079130032017100148

Órgano: Tribunal Supremo. Sala de lo Contencioso

Sede: Madrid

Sección: 3

Fecha: 30/03/2017

Nº de Recurso: 3086/2014

Nº de Resolución: 556/2017

Procedimiento: RECURSO CASACIÓN

Ponente: MARIA ISABEL PERELLO DOMENECH

Tipo de Resolución: Sentencia

“La Sociedad Española de Ornitología presentó los recursos contencioso-administrativos, junto a la Asociación Cultural La Raya, contra la desestimación por silencio administrativo del recurso de alzada interpuesto por las demandantes frente a la resolución de 28 de septiembre de 2010 de la Viceconsejera de Economía por la que se otorga autorización administrativa del parque eólico “Cabeza Gorda I”, promovido por la empresa Gamesa Energía SAU en el término municipal de Serradilla del Arroyo (Salamanca), y, en el segundo recurso, contra la desestimación por silencio administrativo del recurso de alzada interpuesto por las mismas demandantes frente a la resolución de 28 de septiembre de 2010 de la Viceconsejera de Economía por la que se otorga autorización administrativa del parque eólico “Cabeza Gorda II”, promovido también por la empresa Gamesa Energía SAU en el término municipal de Serradilla del Arroyo (Salamanca). Ambos recursos fueron estimados.

Por efecto de lo anterior, se presenta recurso de casación, sobre la base de varios motivos, entre los que destaca la vulneración de los artículos 27 y 28.3 de la Ley 54/1997, de 27 de noviembre, del Sector Eléctrico y el artículo 3.2 del RD 661/2007, de 25 de mayo, por el que se regula la actividad de producción de energía eléctrica en régimen especial, así como vulneración del Anexo XI, apartado 5, del mismo.

En este sentido, el Tribunal de instancia consideró, en primer lugar, que quedaba probado que los dos proyectos eran, en el fondo, el resultado de un proyecto único inicial, que, de haberse mantenido de forma íntegra deberían haber sido autorizados por el Estado, competente en materia de autorizaciones de parques eólicos de potencia superior a 50 MW (F.J.2). Además, se reconoce que han existido dos evaluaciones de efecto ambiental, una respecto a cada parque, en la cual se han valorado los efectos sinérgicos entre ambos, pero en los que se ha prescindido de la incidencia sobre las aves, al faltar un estudio de avifauna que no se ha considerado necesario, por no tratarse de una zona sensible a los efectos de protección de las aves (F.J.2); además de que no se ha llevado a cabo la declaración de impacto ambiental de la línea de evacuación que conecta a ambos parques. Desde esta perspectiva, el Tribunal de instancia consideró que la Declaración de Impacto Ambiental no llevó a cabo una consideración íntegra del proyecto, sino que se efectuó de forma fraccionada, con el efecto de devaluar la Declaración, que no puede ser sustituida por el estudio de sinergias (F.J.3).

Para el Tribunal Supremo debe priorizarse la consideración unitaria de los parques, a fin de evitar duplicidades, con el correspondiente incremento de los efectos ambientales del parque eólico (F.J.4), reconociéndose en el caso concreto que se ha producido una fragmentación artificial del que debía tratarse como un único parque eólico (F.J.4). Esto supone, de igual modo, reconocer la insuficiencia de las evaluaciones ambientales realizadas (F.J.5). En consecuencia, el Tribunal Supremo desestima el recurso de casación (F.J.6).”

Per això, arran dels raonaments precedents, s'ha d'entendre que s'han diferenciat dos projectes respecte al que inicialment era un, i certament s'ha de considerar

que la finalitat d'aquesta actuació ha pogut ser aprofitar el marge competencial entre l'Estat i la Comunitat Autònoma de Catalunya, per aquelles instal·lacions de producció eòlica de potència superior a 30 MW (Llei 21/2013 d'avaluació ambiental) i inferior a 50 MW (Decret Llei 16/2019).

Els esmentats parcs eòlics, per la seva proximitat geogràfica, per la seva incidència en el territori i per la seva afectació a un patrimoni natural, cultural i mediambiental comú haurien de ser tractats com a un de sol. Però no només això, el fet de compartir la infraestructura elèctrica (d'acord amb les sentències del Tribunal Supremo, de 24 d'abril de 2006), ens ha de portar al tractament conjunt i, en conseqüència, d'acord amb la Llei 54/1997 de regulació del sector elèctric, al superar els 50 MW, a derivar-se la competència a l'Administració Estatal.

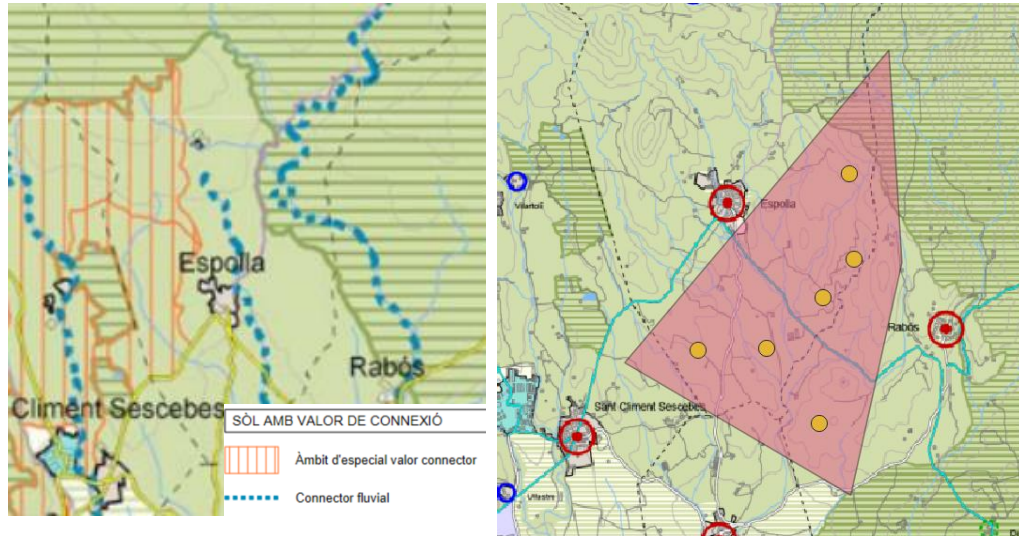
Considerar el contrari desvirtuaria la naturalesa i la funció d'aquest tipus d'instal·lacions d'electricitat, com afirma la sentència del TSJ del País Valencià, de 8 d'octubre de 2010.

Ha de tenir-se en compte que a tots els efectes de les autoritzacions, com ho és des de la perspectiva d'avaluació ambiental, han de contemplar el conjunt de tots els projectes, no cadascun d'ells per separat, ja que tots ells són contigus i comparteixen elements. Aquesta premissa permet considerar que ha existit un fraccionament intencionat i dolós del projecte inicial, creant projectes fragmentats i contigus per a aprofitar la simplificació administrativa autonòmica i reduir els terminis en la tramitació. Com a projecte únic de 80,6 MW, la tramitació hauria de fer-se d'acord al Real Decreto 1955/2000, pel qual es regulen les activitats de transport, distribució, comercialització, subministrament i procediments d'autorització d'instal·lacions d'energia elèctrica.

SEGON: UBICACIÓ PROPOSADA

2.1. El Pla Territorial Parcial de Comarques Gironines

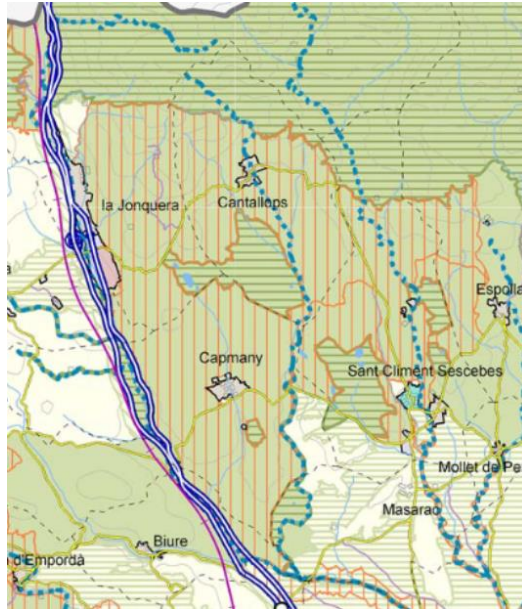
El Pla Territorial Parcial de Comarques Gironines, qualifica el sistema d'espais oberts dels termes municipal d'Espolla i Sant Climent Sescebes, en la zona on s'ubiquen els 6 aerogeneradors dins l'àmbit del projecte, com a sòl de protecció especial (Imatge 3). Si després mirem el plànol O.5 de dit pla, específicament aquell anomenat **"Estructures del sistema d'espais oberts. Àmbits d'especial valor connector"** (imatge esquerra de la Imatge 3) trobem que el projecte es situa molt proper a aquesta àrea d'interès connector.

Imatge 3: Ubicació del PE El Fonollar respecte el PTPCG. En aquesta comparativa es pot apreciar com la majoria de turbines es situen properes a aquesta zona d'especial valor connector.

Segons la normativa del Pla Territorial Parcial, en el seu article 2.7 de les normes d'ordenació i directrius del paisatge el sòl de protecció especial *“comprèn aquell sòl que, pels valors naturals o de connectivitat ecològica, o per la localització en el territori, el Pla considera que és el més adequat per integrar una xarxa permanent i contínua d'espais oberts que ha de garantir la biodiversitat i vertebrar el conjunt d'espais oberts del territori, que tenen diferents caràcters i funcions”*

Segons la classificació dels sòls, en base a aquest planejament territorial, el sòl de protecció especial és la màxima qualificació per la seva protecció. Per tant, és evident que l'emplaçament dels aerogeneradors es planteja en una zona de sensibilitat molt alta ambiental i territorialment parlant (Imatge 4). Si a aquest fet hi sumem que es situa en una zona d'especial valor connector i proper a àrees PEIN o connectors fluvials, la proposta d'ubicació és inadequada.

Imatge 4: Àrea de valor connector catalogada pel PTPCG prop de la qual es troba la zona on es vol implementar el PE El Fonollar.

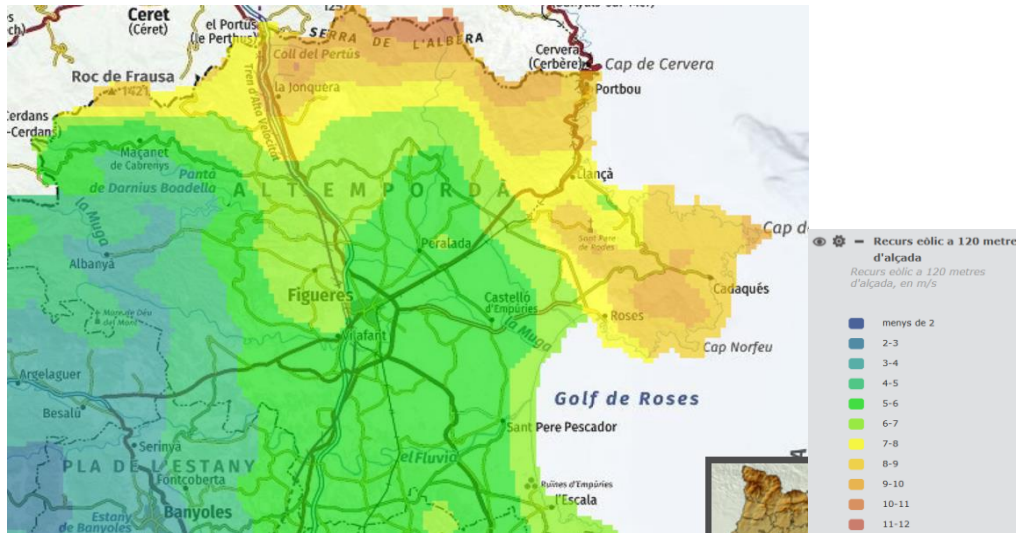
Per últim, l'article 2.19 del PTPCG que esmenta la implantació d'infraestructures, esmenta el següent:

Article 2.19

Infraestructures ambientals, energètiques i de telecomunicacions

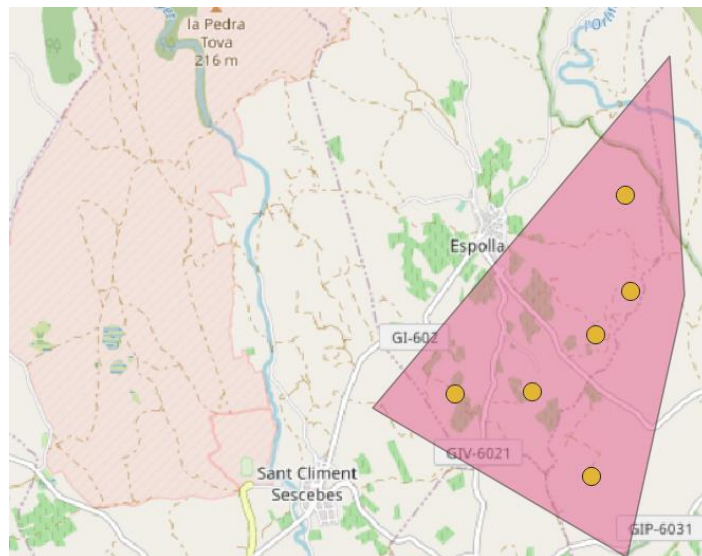
1. El Pla no afecta les plantes de tractament de residus, les instal·lacions de tractament del cicle de l'aigua, les infraestructures de l'electricitat, gas i altres formes d'energia i les de telecomunicacions autoritzades d'acord amb els procediments i condicions establerts per la legislació sectorial vigent.
2. Com totes les infraestructures, les ambientals, energètiques i de telecomunicacions que s'hagin d'ubicar necessàriament i en espais de protecció especial han d'adoptar solucions que minimitzin el seu impacte. En aquest sentit, es procurarà especialment la racionalització i/o reordenació de les xarxes.

Parla d'infraestructures que s'hagin d'ubicar **NECESSARIAMENT** en espais de protecció especial. En aquest cas el territori de l'Alt Empordà és molt divers i hi ha alternatives viables econòmicament que passen per poder evitar ocupar aquest tipus de sòls (Imatge 5). Llavors el projecte no podria tirar endavant atès que no compleix aquest precepte i es situa sobre sòl de protecció especial per una simple qüestió econòmica i no suficientment justificada a l'anàlisi d'alternatives, les quals són molt pobres i es debaten més endavant.

Imatge 5. Recurs eòlic de l'Alt Empordà a 120m d'alçada (alçada del rotor). Es considera que perquè un parc eòlic sigui rendible ha de situar-se a un àrea de com a mínim 5m/s de velocitat mitjana del vent. En aquest sentit, existeixen múltiples àrees a la comarca on poder-la desenvolupar i per tant no havent de ser necessari ubicar-se a sòl de protecció especial.

Fora de l'àmbit del PTPCG, cal fer especial esment a que el projecte es situarà molt proper a la base militar de Álvarez de Castro, a Sant Climent Sescebes (Imatge 6), pel que serà perceptiu sol·licitar un informe al Ministerio de Defensa respecte les àrees d'exclusió al voltant de les zones militars, sobretot tenint en compte que seran torres de 200m d'alçada.

Imatge 6: Localització del PE El Fonollar a tocar dels límits de la base militar Álvarez de Castro (polígon rosa clar).

En concret, la zona es regeix, entre altres lleis, pel Real Decreto 689/1978, de 10 de febrero, por el que se aprueba el Reglamento de zonas e instalaciones de interés para la Defensa Nacional, que desarrolla la Ley 8/1975, de 12 de marzo, de zonas e instalaciones de interés para la Defensa Nacional. En els seus articles 19 i 20 diu el següent:

“Artículo 19.

1. La zona de seguridad radioeléctrica tendrá, como norma general, la anchura que para cada caso se establece en el Anexo I a este Reglamento, que se medirá sobre el plano de referencia, a partir de la proyección ortogonal sobre el mismo del perímetro de la zona de instalación.

2. Para cada instalación radioeléctrica, incluidas las de enlace hertziano, la naturaleza y extensión de la zona de seguridad radioeléctrica será establecida, confirmada o modificada por el Ministerio de Defensa, siguiéndose para su determinación, en su caso, el trámite establecido en el artículo 11.2.

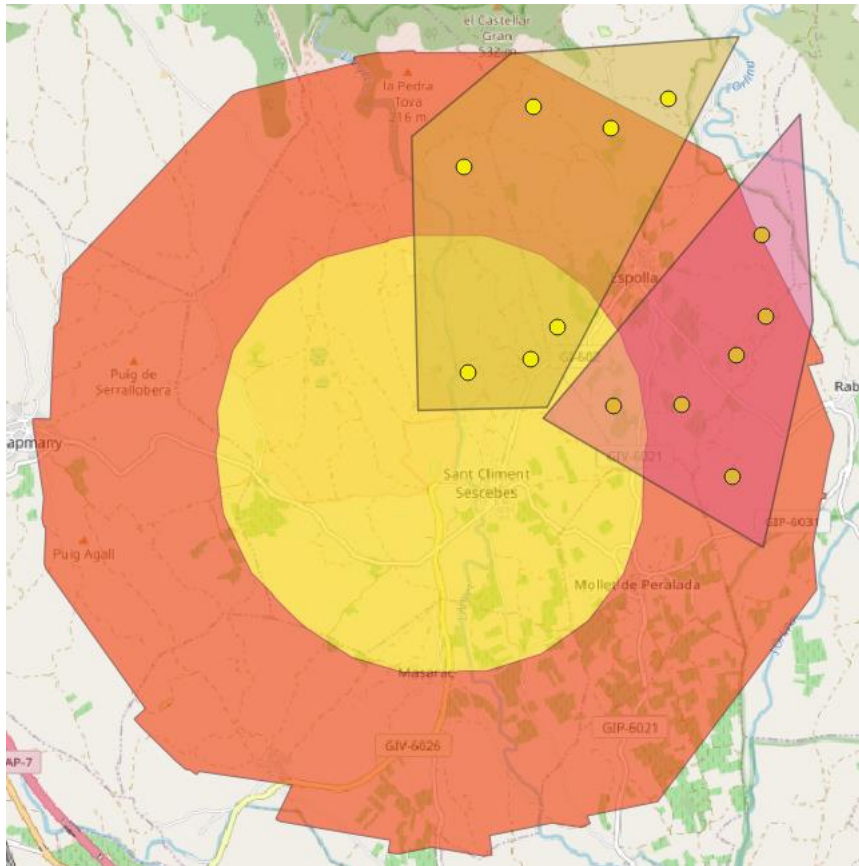
Artículo 20.

En las zonas de seguridad radioeléctrica quedará prohibida la erección de obstáculos que puedan interceptar los haces de emisión o recepción de las comunicaciones, así como la instalación de aparatos capaces de detectar o interferir dichas comunicaciones.”

Respecte aquesta qüestió, per la base militar Álvarez de Castro es va dictar la següent ordre “Orden DEF/2126/2007, de 4 de julio, por la que se establece una zona de seguridad radioeléctrica para el Centro de Comunicaciones (CECOM T-3140) ubicado en el interior de la Base Militar «General Álvarez de Castro» en los términos municipales de Sant Climent Sescebes y Espolla (Girona)”. Aquesta ordre dictamina que:

“En los términos municipales de Sant Climent de Sescebes y Empolla (Girona) existe un Centro de Comunicaciones (CECOM T-3140) ubicado en la instalación militar denominada «General Álvarez de Castro», que es necesario preservar de cualquier actividad que pudiera afectarlo, para asegurar la actuación eficaz de los medios de que dispone, así como el aislamiento conveniente para garantizar su seguridad, en conformidad con lo establecido en el artículo 3 del Reglamento de Ejecución de la Ley 8/1975, de 12 de marzo, de zonas e instalaciones de Interés para la Defensa Nacional, aprobado por Real Decreto 689/1978, de 10 de febrero. Por lo anterior, es necesario establecer una zona de seguridad radioeléctrica para el citado Centro.”

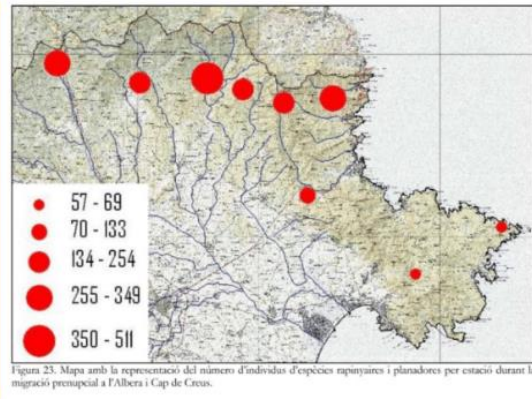
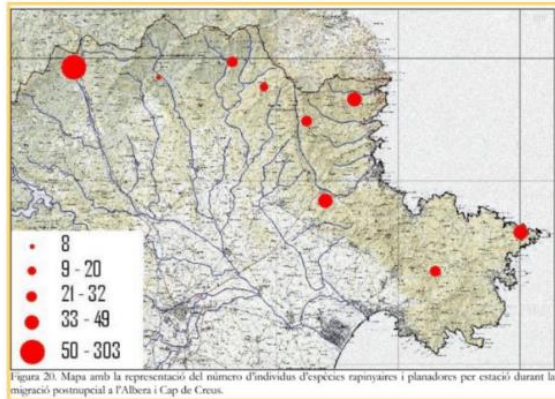
Entre altres qüestions marca una àrea d'exclusió de 2km per a l'emissió i 4km per a la recepció al voltant de la base i altres qüestions tècniques que s'haurien de valorar per part de la PER com a factors restrictius a la implementació dels parcs eòlics La Sureda i El Fonollar (Imatge 7).

Imatge 7: Àrea d'exclusió radioelèctrica de la base militar "Álvarez de Castro", essent en groc la zona de 2km i la vermella la de 4km al voltant de la base. Com es pot observar tots els aerogeneradors de La Sureda (polígon groc) i el Fonollar (polígon rosa) queden afectats, excepte els més perifèrics respectivament.

2.2. Ruta europea de migració d'aus i zones protegides

L'àmbit d'emplaçament dels aerogeneradors es situa en una zona de pas de migració d'aus. A aquesta zona trobem diverses rutes que connecten la plana de Figueres amb l'altre part de la frontera. Aquestes són els principals punts de pas de les aus migratòries per travessar els Pirineus orientals (Imatges 8 i 9).

Imatge 8: A l'esquerra, distribució dels ocells migrants al pas de la tardor i a la dreta durant la primavera. Es pot observar com a la tardor el coll del Pertús té una dominància evident, la qual es dilueix al pas primaveral al repartir-se la migració per altres punts del massís.

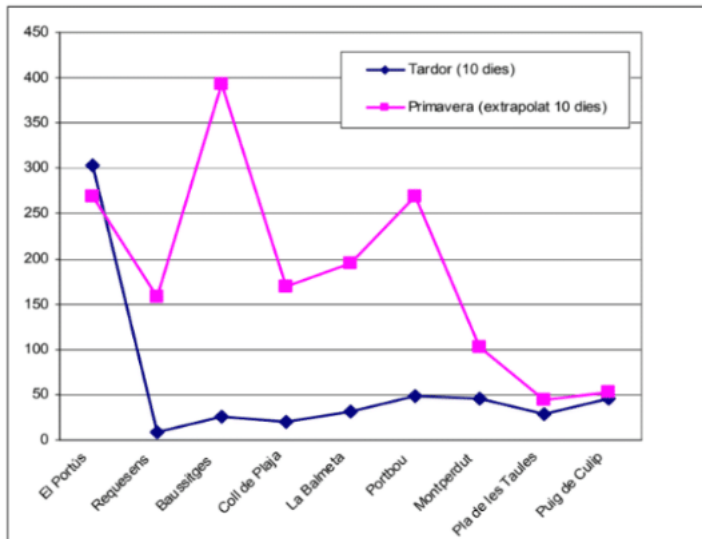

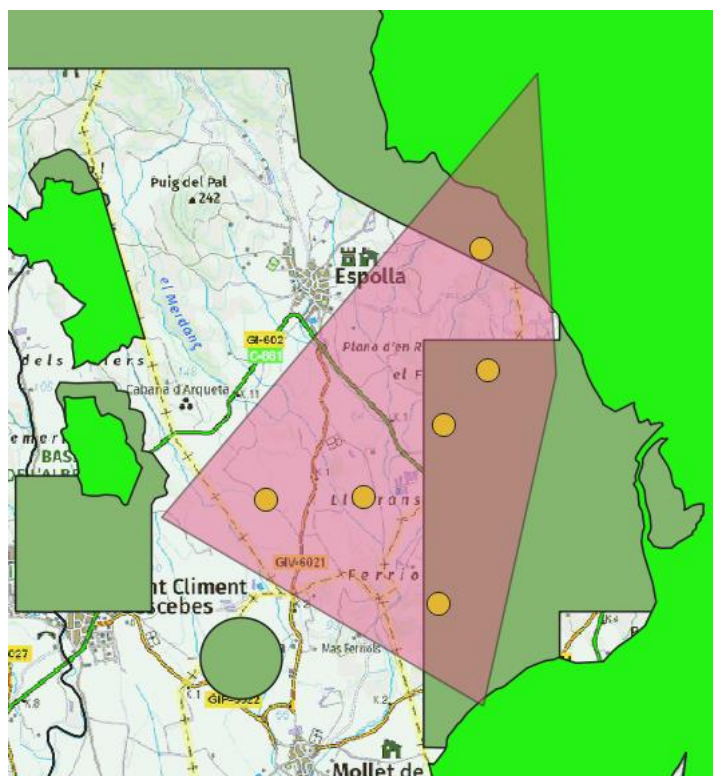
Figura 25. Pas acumulat de tardor i de primavera a la zona d'estudi, en aquest cas amb dades extrapolades a 10 dies per ambdós casos, per que la comparació sigui equivalent.

Imatge 9: Malgrat les fluctuacions entre les diferents èpoques de migració, trobem que el pas d'El Pertús és el més important a la tardor i el tercer de la primavera, sent en conjunt el més estable i per tant el que té un valor superior davant les migracions entre Àfrica i el nord d'Europa.

El projecte El Fonollar es situaria prop de pas migratori de Bussitges, el més important en el pas primaveral. A aquest fet s'hi ha de sumar l'efecte barrera acumulat del projecte La Sureda, tots dos resseguint el peudemont de l'Albera i interposant-se en el camí cap a altres punts de pas del massís. De fet, la disposició dels projectes provoca que les sortides cap al país veí s'hagin de donar per dos punts concrets, el Pertús, el qual amb el mapa eòlic actual estarà també rodejat d'aerogeneradors i el Cap de Creus, zona amb forts vents i que també s'aprecia a la Imatge 9 que no és gaire utilitzat per les aus.

Si tenim en compte la disposició dels aerogeneradors respecte els espais d'interès natural (Imatge 10) veiem que es troben la majoria d'ells dins algun espai protegit, tant PEIN, XN 2000 com àrees d'interès faunístic i florístic, quedant-se fora només els més

occidentals. És evident llavors que la ubicació proposada és del tot incompatible amb la preservació d'aquestes àrees pel tipus de risc que suposa aquesta infraestructura.

Imatge 10: Ubicació dels molins del projecte respecte als espais protegits de la zona (verd clar PEIN i verd fosc AIFF). Es pot apreciar a més a més que la disposició dels molins, es troben en forma de clara barrera respecte les possibles vies de connexió ecològiques dels espais protegits.

També és important fer esment que fa unes setmanes un voluntari ens va fer arribar una cita d'àguila cuabarrada a la zona (coordenades google maps $42^{\circ}25'14.2''N$ $2^{\circ}57'16.8''E$), amb la imatge següent (Imatge 11). Aquesta espècie està altament protegida a Catalunya i en altres ocasions ha sigut un factor extremament restrictiu pel desenvolupament d'altres projectes eòlics, pel que caldria tenir molt en compte aquest albirament.

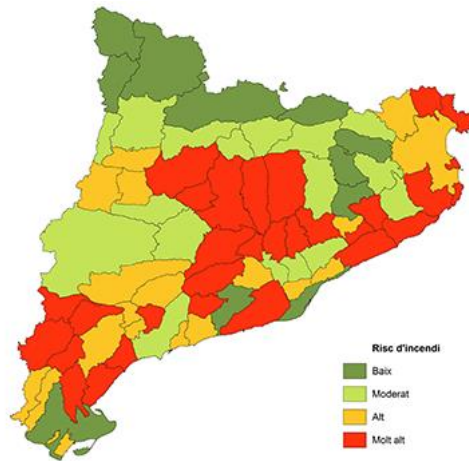
Imatge 11: Individu anellat d'aguila cuabarrada molt proper a la ubicació del PE La Sureda.

2.3. Risc d'incendis

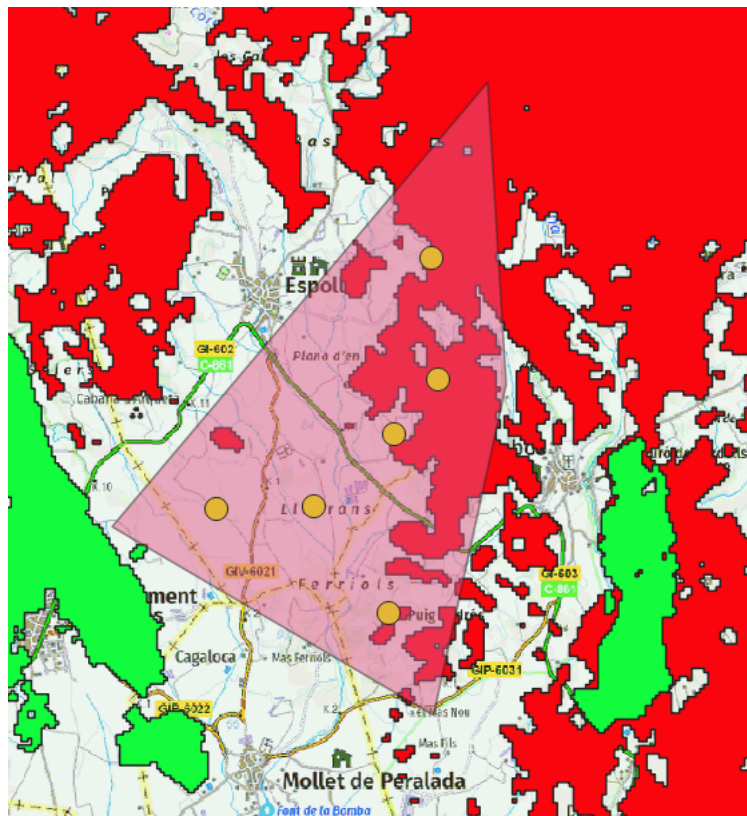
L'àmbit d'emplaçament dels aerogeneradors ha esta afectada pels grans incendis forestals de l'Empordà. La majoria de grans incendis s'inicien a la part nord de la Jonquera i es dirigeixen o bé cap al sud o bé cap a l'est, afectant el macís de l'Albera.

Aquesta afirmació és corroborada per la cartografia de la Generalitat de Catalunya sobre mapa de superfícies afectades per incendis forestals (incendis ocorreguts entre 1986 i 2012) que representa el conjunt d'informació de superfícies afectades per incendis forestals i conté la delimitació de les superfícies afectades per incendis forestals, considerats amb fort impacte ambiental. Com es pot veure, és una zona molt sensible i amb una alt risc d'incendis (Imatge 12) on cada poques dècades hi ocorre un gran incendi com els del 1986 i 2012.

En la Imatge 13 es pot veure l'extensió dels incendis que van afectar la zona, sent el més important el del 1986, el qual afecta la majoria de la superfície del projecte.

Imatge 12: Risc d'incendis per comarques. La zona de l'albera està considerada com a Molt Alt.

Imatge 13: Extensió de l'incendi de 1986, afectant clarament la zona on es volen ubicar els aerogeneradors. En vermell, incendis de fa més de 30 anys, i en verd de fa menys de 30 anys.

Per últim, s'ha d'esmentar, a més a més, que quan els incendis agafen dimensions molt grans el mitjà més efectiu per extingir-los és l'ús de mitjans aeris. S'ha de valorar com la presència de 6 molins de 200m d'alçada a una zona amb alt risc d'incendis i una certa recurrència a patir grans incendis forestals pot entorpir o posar en perill les

maniobres d'extinció pels mitjans aeris o inclús com pot ajudar a la propagació/inici del foc per mitjà de l'incendi del propi aerogenerador o les línies elèctriques vinculades.

TERCER. AFECTACIÓ DEL PAISATGE

La implantació dels aerogeneradors del Parc eòlic El Fonollar modificarà de manera important el paisatge i la coberta vegetal dels emplaçaments que quedaran afectats per la construcció de camins interiors, de les plataformes de muntatge, del manteniment i suport dels aerogeneradors, les rases de les línies elèctriques soterrades i les subestacions elèctriques plantejades en el projecte.

L'execució d'aquestes obres suposarà el pas de maquinària pesant en un paisatge sensible. Aquestes obres suposaran un factor de distorsió en l'orografia i el paisatge natural.

Com a objectius de qualitat paisatgística recollits al catàleg de paisatge de Catalunya, als Aspres trobem que referent a les energies renovables es demana:

“Uns parcs eòlics i fotovoltàics, ben planificats i inserits en el paisatge en relació amb els seus elements configuradors”.

Com a mesures de gestió proposen:

“Impulsar l'elaboració d'estudis i informes d'impacte i integració paisatgística de totes les propostes de noves infraestructures, que incloguin mesures d'integració paisatgística. És prioritari en aquesta unitat elaborar aquests estudis per als projectes d'infraestructures energètiques”

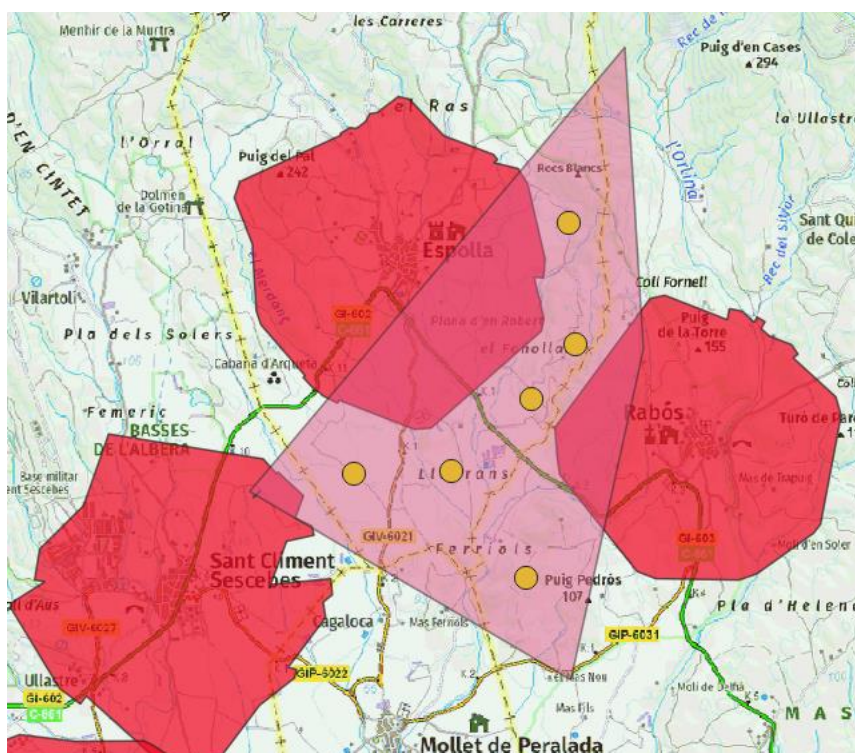
“Garantir, en la mesura del possible, la bona integració paisatgística dels parcs eòlics en els Aspres en les Zones de Desenvolupament Prioritari definides per la Generalitat de Catalunya” (malgrat aquesta llei va ser tombada al 2013 l'essència de la gestió continua vigent).

Pel que fa a les mesures de dirigides a la ordenació trobem:

“La dispersió de diversos tipus d'elements sobre el sòl no urbanitzable sense la consideració de criteris i mesures d'implantació adequada pot suposar un impacte paisatgístic negatiu. A escala local, aquest impacte ve causat per l'aparició dels elements molt visibles i absolutament aliens a l'entorn, mentre que a escala territorial ve causat per la modificació de les línies de carena (és el cas dels parcs eòlics), fent-se visibles des de grans distàncies i modificant els perfils existents. En aquest sentit, s'impulsaran estudis paisatgístics integrals i globals del conjunt de projectes eòlics presentats per a la unitat dels Aspres, que incorpori tant aspectes del mateix territori receptor com la percepció social que en té la població.”

*“Evitar la instal·lació de **parcs eòlics a menys de 900m dels nuclis amb fesomia singular que formen part del patró d'assentament dels Aspres (Campmany, Sant Climent Sescebes, Espolla, Cantallops, Rabós, Masarac, Vilarnadal i Vilamaniscle)**”.*

Com s'ha vist des del Catàleg, aprovat cap al 2010, es posa sobre la taula la necessitat d'una planificació prèvia a la implantació de les energies renovables, fet que s'ha demanat des del minut 1 de l'aprovació del Decret Llei 16/2019 per evitar una implantació indiscriminada al territori sense tenir en compte ubicacions idònies i necessitat energètiques. Per tant aquesta implantació estaria anant en contra de les pretensions i recomanacions del Catàleg del Paisatge. Respecte a la necessitat de situar els parc eòlics a més de 900 metres dels nuclis amb fisonomia singular, dins els quals es troba Espolla i Sant Climent Sescebes, trobem que el projecte es situa travessant tres d'aquestes franges de 900m (Imatge 14). S'ha de tenir en compte però, que el Catàleg de Paisatges va ser aprovat al 2010, moment en el qual els aerogeneradors eren de dimensions més reduïdes. Per tant, aquesta franja, tenint en compte les dimensions proposades, hauria d'ampliar-se més enllà de 900m, qüestió a tenir en compte de cares a valorar l'afectació paisatgística.

Imatge 14: Perímetres de 900m marcats pel Catàleg de Paisatges al voltant dels pobles de fisonomia singular.

Per últim, les característiques i la vàlua de l'espai on es pretenen ubicar els aerogeneradors de l'Avant-Projecte El Fonollar determinen la seva inviabilitat. Ho diem perquè, basant-nos estrictament en els criteris objectius dels factors de valorització de paisatge reconeguts normativament, el paisatge dels Aspres es situa en el nivell més elevat de valor paisatgístic i, per tant, en el nivell més alt de protecció jurídic-urbanística, el que impossibilitaria de forma molt clara el planejament necessari per a l'execució de l'Avant-Projecte El Fonollar (i, de fet, de qualsevol macro-projecte eòlic als Aspres) per les raons que exposem a continuació.

El planejament urbanístic, en efecte, contempla previsions que impedeixen les afectacions paisatgístiques i de territori que resultarien de les actuacions projectades a

l'Avantprojecte El Fonollar. Les raons que determinen el caràcter inviable de la ubicació del projecte a la zona projectada han estat ja posades de manifest en part pel Departament d'Agricultura de la Generalitat, i acceptades i confirmades per la PER al seu acord de 17 de maig de 2021 respecte del parc eòlic "El Ventador" al terme municipal de Capmany (Ref. FUE-2021-01943058-OTAAGI20210065). Allà podem llegir textualment que el Departament d'Agricultura deixà establert (i la PER acceptà) el següent (el destacat és nostre):

*Viabilitat agrària Exposició: El parc eòlic El Ventador es preveu implantar en un àmbit amb una **patent presència del mosaic agroforestal que conforma un racó especialment rellevant del territori, el paisatge i els valors agraris característics de l'Alt Empordà**. Els terrenys on es preveu ubicar (6 aerogeneradors i modificació i adequació de nous vials) estan inclosos a la matriu de terrenys agrícoles de la Denominació d'Origen Empordà (vinícola) i de la Denominació d'Origen Protegida Oli de l'Empordà. Són, per tant, sòls de valor agrari i natural elevat pel fet que s'hi cultiven varietats pertanyents a aquestes denominacions d'origen de vi i oli i, en especial, a la varietat d'oliva Argudell, una varietat minoritària i circumscrita essencialment a l'Alt Empordà i que és la responsable dels trets diferenciadors del paisatge (juntament amb les vinyes) i de l'oli de qualitat que es produeix en el marc de la DOP Oli de l'Empordà. Es considera, per tant, que l'ocupació de terrenys de valor agrari i natural elevat per part del projecte de parc eòlic El Ventador no s'ajusta als criteris generals per a la implantació de parcs eòlics definits a l'article 7 del Decret Llei 16/2019, de 26 de novembre, atesa la seva afectació severa i desproporcionada sobre els valors paisatgístics i les superfícies agràries de l'àmbit, fet que afecta directament als valors inherents la DO Empordà i la DOP Oli de l'Empordà.*

El Servei Territorial d'Urbanisme també va deixar clar (i la PER igualment va acceptar) que, encara que els avant-projectes no incorporin encara els estudis de impacte i integració paisatgística complets, és ja evident d'entrada que, per les greus afectacions que suposen, mai podrien complir amb el planejament en vigor:

***Viabilitat urbanística, territorial i del paisatge.** Des del punt de vista del planejament territorial: Pel que fa a l'àrea on s'emplacen els aerogeneradors, l'avantprojecte es considera incompatible amb el planejament territorial de les Comarques Gironines atès que **no es garanteixen les condicions d'integració paisatgística de les Directrius de Paisatge incloses en el PTPCG**. En aquest sentit, (...), es pot determinar que la proposta d'implantació del parc eòlic presentada no respon a l'ús i característiques pròpies previstes de forma genèrica **en sòl de protecció especial, definit com sòl de valor natural i de connexió** i, d'acord amb allò exposat a la part valorativa de l'informe del Servei Territorial d'Urbanisme, l'actuació suposa un seguit d'alteracions negatives de l'entorn natural que afecten **de forma clara els valors que motiven la protecció especial**"*

En el nostre cas succeeix el mateix: l'Avant-Projecte no compleix en absolut les condicions d'integració paisatgística de les Directrius de Paisatge incloses en el Pla Territorial de les Comarques de Girona.

Abans, però, hem de partir del fet que, tal i com estableixen les Directrius, l'espai agrari —agrícola, forestal i ramader— proporciona un fons paisatgístic que constitueix un component identitari principal del territori. Es consideren elements estructurals de la

configuració del paisatge agrari els camins, la xarxa de drenatge natural, els canals de rec, les separacions topogràfiques i de vegetació entre conreus i parcel·les, i les pautes de localització i de configuració de les construccions tradicionals. És a dir, pel que fa al paisatge, no hi ha compartiments estanc perquè tot és un conjunt. Així, un estany, un prat de dall, una bosquina o una franja de tanca vegetal són part d'un conjunt i així s'han de tractar urbanísticament.

Respecte d'aquesta base de paisatge, les Directrius estableixen molt clarament que les construccions han de ser proporcionades a la dimensió i escala del paisatge, evitant o fraccionant aquelles que per la seva grandària constitueixen una presència impròpia i desproporcionada. També estableixen expressament, com a objectiu de qualitat paisatgística, que els parc eòlics han de respectar els elements configuradors del paisatge i no poden afectar a conques visuals extenses o panoràmiques obertes sobre fites paisatgístiques rellevants. **Igualment preveuen que s'ha d'evitar la construcció de noves àrees especialitzades (concepte que inclou les activitats de producció d'energia) en els espais agroforestals singulars.** Per acabar, les Directrius també senyalen que els parcs eòlics s'han de situar en localitzacions que permetin respectar la compatibilitat ambiental i no produir o minimitzar l'afectació negativa del paisatge de més valor, entre els que s'inclouen els que indiquen les pròpies Directrius en quatre grups de protecció: (i) fons escènics emblemàtics, (ii) miradors de consolidació prioritària, (iii) nuclis amb fesonomia singular i (iv) espais agraris i agroforestals i hortes.

L'Avant-Projecte El Fonollar afecta directament i de forma molt clara elements d'aquest tipus per la mera ubicació que proposa; en particular, els següents:

- El mosaic dels Aspres és espai agroforestal singular (és un dels només sis espais agroforestals identificats) i, per tant, determina per sí sol que s'hi hagin d'evitar noves àrees especialitzades, com són les instal·lacions de producció d'energia. El Catàleg en destaca la seva singularitat, ressaltant l'alternança entre retalls forestals arbrats, vinya i olivera, estructurada, en part, per murs de pedra seca intercalats amb petites bosquines.
- Els Aspres, com avançàvem, s'inclouen entre les principals zones amb construcció de pedra seca, destacant les Directrius, precisament, les estructures de murs de pedra seca associades principalment al conreu de la vinya i l'olivera. Tal i com estableix el Catàleg, aquests murs de pedra seca constitueixen un valor històric vinculat al paisatge de l'agricultura i la ramaderia. El condicionament dels terrenys a l'hora de fer-los aptes per al conreu, especialment de vinya i olivera, és un patrimoni ple de significat històric en l'adaptació de l'home al medi on habita.
- L'Albera és, a més, **un dels fons escènics inclosos a la llista dels que s'han de mantenir preservats**, com també ho és la plana de l'Empordà.

- En aquest sentit, dels quasi 80 miradors protegits per les Directrius, només una petita llista són miradors de consolidació prioritària especialment protegits, i entre ells s'hi inclou, precisament, el Puig Neulós, punt de perspectiva frontal de la plana de l'Empordà.
- Finalment, Espolla, Sant Climent Sescebes i Rabós són “nucli amb fesonomia singular” dins del patró dels Aspres.

A més d'aquesta via de protecció, les Directrius també estableixen que s'ha restringir la localització de construccions en sòl no urbanitzable **on la projecció de la silueta de l'edificació en la línia d'horitzó modifiqui el perfil natural perceptible del paisatge i en indrets amb alta fragilitat o exposició visual identificats en el Catàleg**. Novament, el mosaic dels Aspres s'inclou entre aquests lloc d'alta fragilitat i exposició visual, amb una protecció destacada a la conca visual única (plana de l'Empordà, badia de Roses, muntanya del Bisbe o serra del Montgrí). Recordem, novament, que el Puig Neulós es mirador prioritari. Les Directrius estableixen expressament que s'ha d'evitar la presència d'elements situats a primera línia que irrompin negativament en el camp visual dels miradors, mencionant expressament les torres elèctriques i els aerogeneradors. La panoràmica des d'Espolla i des de qualsevol altre punt del mirador prioritari del Puig Neulós quedaria irremeiablement malmesa.

A l'Avant-Projecte, tot el que venim d'exposar s'ignora, s'amaga, es nega o es desvalora amb mencions que demostren la profunda incompatibilitat entre els objectius del projecte i la conservació de la zona. A part de l'òbvia inviabilitat de la concreta ubicació de les turbines (al mig de vinyes, al lliandar d'olivets i prats de dall, a tocar de vivendes i finques agrícoles, etc), la qüestió del paisatge i la protecció del territori és ignorada. Per posar alguns exemples, en el centenars de pàgines de l'avant-projecte no hi ha ni una sola fotografia del poble; no hi ha cap menció a la seva activitat; no hi ha cap perspectiva presa per a mostrar els fons escènic de l'Albera ni la conca visual i objecte del mirador prioritari del Puig Neulós (la plana de l'Empordà); etc.

En definitiva, és evident que s'incompleix obertament el requisit establert a l'article 7.1.b) del Decret en el sentit que els parc eòlics s'han de situar a zones que s'adeqüin “a les directrius i els objectius d'ordenació territorial i de paisatge”, així com l'establert a l'article 8.1.b) que estableix que “cal evitar llocs d'impacte paisatgístic elevat i d'elevada significació o rellevància per a la societat d'acord amb els catàlegs de paisatge”.

QUART. INCOMPLIMENT DEL DECRET LLEI 16/2019, DE 26 DE NOVEMBRE, DE MESURES URGENTS PER AL'EMERGÈNCIA CLIMÀTICA I L'IMPULS A LES ENERGIES RENOVABLES.

En l'article 8 d'aquest decret llei que ja ha entrat en vigor es llisten els criteris específics per a la implantació de parcs eòlics. En concret diu:

8.1 En l'elecció de l'emplaçament dels parcs eòlics cal:

- a) *Minimitzar l'afectació als terrenys de valor natural elevat, l'afectació sobre les espècies amenaçades especialment vulnerables als parcs eòlics, així com als punts estratègics pel pas migratori de les aus i evitar les àrees crítiques de les rapinyaires amenaçades.*
- b) *Evitar llocs d'impacte paisatgístic elevat i d'elevada significació o rellevància per a la societat d'acord amb els catàlegs de paisatge.*
- c) *Tenir en compte l'impacte acumulatiu derivat de la concentració de parcs eòlics en determinades parts del territori.*

En els documents presentats per a la consulta prèvia de l'emplaçament del parc eòlic Comptador no hi ha cap indicatiu de minimització de l'afectació dels valors naturals intrínsecs dels terrenys on es vol emplaçar el projecte. La majoria de factors estan minoritzats o ignorats. Per altra banda, no hi ha mesures correctores que puguin minimitzar les efectes negatius del medi receptor. Per posar només un exemple: no hi ha mesures possibles per no afectar la col·lisió de les aus en aerogeneradors de 200 metres en una zona prioritària de la ruta de migració d'aus, moltes elles protegides i especialment amenaçades.

CINQUÉ: MANCA D'AVALUACIÓ D'ALTERNATIVES

L'anàlisi d'alternatives que es fa deixa molt que desitjar. Primer de tot només valora dues possibilitats, quan el mínim factible haurien de ser 3. En segon lloc, les propostes són bàsicament fer comparacions desproporcionades, plantejant alternatives amb el doble de turbines i, per raons obvies, posant com a més viable l'alternativa preferida pel promotor. També com, s'ha vist a la Imatge 4, hi ha diverses ubicacions possibles a tota la comarca per fer aquest projecte, per tant no s'ha buscat minimitzar els impactes, sinó al contrari, maximitzar els beneficis i llavors intentar justificar, de manera molt interessada, que el parc no tindrà una afectació important allà on es proposa.

Aquest anàlisi el que hauria de buscar és la intenció de trobar una configuració/ubicació diferent que avalui impactes ambientals diferents, sempre buscant l'encaix amb menor impacte. L'avaluació aquí presentada no ens deixa gaire marge per decidir, pel que s'estaria vulnerant llavors l'objectiu de l'estudi d'alternatives.

Per tot plegat,

SOL·LICITEM

- Que es tinguin en compte totes les al·legacions fetes en aquest document i que es retiri el projecte per incompliment de la normativa ambiental vigent i el decret llei 16/2019. Tant el projecte eòlic La Sureda com el PE El Fonollar al ser en realitat **un únic projecte de parc eòlic de 80,6 MW i 13 molins i per tant la seva tramitació és incompatible amb el Decret Llei 16/2019.**

- Que aquesta entitat sigui considerada com a interessada i, d'acord amb el que disposa l'article 35,a) de la llei 30/1992, de 26 de novembre, modificada per la llei 4/1999, de 13 de gener, la llei 55/1999, de 29 de desembre, (d'incorporació de la Directiva 90/313/CEE a l'ordenament intern espanyol).

Figueres, 30 de juliol de 2021

Signat,

Llorenç Pascua

President de la IAEDEN i en representació de Salvem l'Empordà.